

Priznanje NAGRADA ICOM SLOVENIJA

Nagrada ICOM Slovenija je oblikovana z namenom vzpodbujanja, popularizacije in promoviranja mednarodnega mreženja slovenske muzejske misli in dela. Mednarodna sodelovanja slovenskih strokovnjakov s kolegi v tujini, medinstitucionalna povezovanja, participativnost in vzajemni projekti na mednarodnem nivoju omogočajo preplet vsebin in njegovo svetovno kontekstualizacijo. Tako vzpostavljen mednarodni dialog vzpodbuja kritičen pogled in konstruktivno kritiko, diskusije o dediščinskih temah in vsebinah in s tem posledično dviga znanja in poznavanja o področju kulturne dediščine in njeni zgodovinski in sociološki prepletenosti. Promovira se razvoj in pomen muzejev kot institucij, ki prinašajo nove ideje in prispevajo k razvoju zavesti.

Nagrada ICOM Slovenija popularizira tudi vsakoletno temo Mednarodnega muzejskega dne in prispeva k njenemu širšemu in poglobljenemu razumevanju. Vsebine Mednarodnega muzejskega dne so vedno odraz aktualnega in angažiranega stanja muzejskih institucij na globalnem zemljevidu, zato želi Nagrada ICOM Slovenija izpostaviti vsakoletni imperativ na slovensko muzejsko sceno in s tem vzpodbuditi kreativni razmislek o njej. Letno se podelita dve nagradi, in sicer Nagrada za mednarodno prepoznavne projekte in Nagrada za promoviranje vsakoletne izbrane ICOM-ove teme. V letu 2013 smo tako 18. maja prvič objavili razpis, na katerega smo prejeli pet predlogov.

V kategoriji Nagrade za mednarodno prepoznavne projekte so kandidirali:

Narodna galerija z razstavo Špansko kiparstvo od 14. do 18. stoletja

»Projekt je odprl številne možnosti predstavitve cerkvene lesene plastike v muzejskem prostoru. Ponudil je nadaljnje opcije mednarodnega sodelovanja, tako na konservatorskem kot umetnostnozgodovinskem področju.«

Narodni muzej Slovenije z razstavo Podobe Balkana

»Še naprej je potrebno spodbujati strokovne stike, oblikovati raziskovalna partnerstva in iskati možnosti za izmenjavo strokovnjakov, pri tem pa poiskati nove pod oziroma mehanizme za prehajanje kuratorskih in konservatorsko-restavratorskih znanj.«

Slovenski etnografski muzej z razstavo Orinoco

»Orinoco, po vsebini in bogastvu zbirke predmetov kompleksna pripoved, je za Slovenski etnografski muzej kot muzej kulturnih istovetnosti in prostora dialoga med svojo in drugimi kulturami pomenila brezmejni izziv in vir za iskanje odgovorov na različne teme, za študij in strokovne obravnave. Muzej jo je kot takšno ves čas plemenitil s spremnimi prireditvami in raznolikim programom aktivnosti in delavnic za otroke in mladino. Na podlagi posameznih delov razstave je gradil nove zgodbe, razkrival mikavne izsledke in sledil novim povezavam. V tem kontekstu so potekale različne oblike sodelovanj tako s tujimi kot z domačimi partnerji.«

V kategoriji Nagrade za promoviranje vsakoletne ICOM-ove teme (v letu 2013 je Muzej (spomin + ustvarjalnost) = družbena sprememba)

Muzej novejše zgodovine Celje s projektom Soočanja

»S Soočenji nismo sprožili zgolj dialoga med obiskovalci, pač pa tudi med muzejskimi delavci znotraj hiše. Refleksija sodobnosti skozi percepcijo zgodovine in s tem vedenjem aktivno soustvarjanje prihodnosti, je pot po kateri stopa muzej.«

Muzej narodne osvoboditve Maribor s projektom Prevzeli smo muzej

»Odpiranje vrat javnosti ter spremljanje pomembnih dogodkov in dogajanj v okolici je naša prioriteta. S svojim delom moramo vzpostaviti vzpodbudno okolje za ustvarjalnost ... Muzej bo prevzel aktivno družbeno vlogo. Postati moramo priljubljeno zbirališče lokalne skupnosti in širše.«

Obrazložitev izbora za Nagrade za mednarodno prepoznavne projekte

Tri izjemne razstave, ki so Slovenijo povezale z Evropo in svetom in prek katerih so muzeji spletni nove vezi na mednarodnem področju ter uveljavljali načela muzejske stroke. Razstava Špansko kiparstvo od 14. do 18. stoletja v Narodni galeriji, razstava Podobe Balkana v Narodnem muzeju Slovenije in razstava Orinoco v Slovenskem etnografskem muzeju.

Pa vendar so med njimi razlike; medtem ko se je pri razstavi Španskega kiparstva sprožal dialog predvsem v ozki strokovni javnosti, so Podobe Balkana prinesle razmislek in možnost dialoga na zgodovinsko najbolj nemirnem področju Evrope skozi spomine na zgodovinske spremembe JV Evrope v 19. stoletju. To je razstava, ki skozi kulturno raznolikost povezuje ter z odprtim pristopom k zgodovini raziskuje nove možnosti interpretacije posameznih narodovih izpovedi. Zavedamo se pomena in mednarodne razsežnosti razstave z uvrstitvijo v program UNESCO. Zato navkljub opaznim muzeološkim pomanjkljivostim izrekamo vse priznanje njenim avtorjem.

Tretja razstava, Orinoco, ima najmočnejšo in najbolj globalno sporočilnost na nivoju prepoznavnosti ICOM-ovih načel. Projekt v celoti sledi ICOM-ovim priporočilom. Razstava je posvečena vprašanju ohranjanja univerzalne

dediščine ter skupne odgovornosti zanjo. Slovenski etnografski muzej je z razstavo Orinoco dosegel ozaveščanje o nujnosti trajnostnega razvoja, vzpodbudil medkulturni dialog, interdisciplinarnost ter zavest o pomenu spoznavanja in upoštevanja različnih vrednot in načina življenja. Za ozaveščanje in vzpodbujanje dialoga o aktualnih vprašanih preživetja človeštva so se podali v srce naše Zemlje, v Amazonijo, ki skozi prebivalce kot nosilce izjemnega duhovnega sveta in bogatega znanja o okolju sproža razmislek o preživetju človeštva. V obrazložitvi k prijavi za nagrado je direktorica dr. Bojana Rogelj Škafar zapisala: *"Kdo nas bo v turbulentnih časih svetovnega kaosa poučil in naučil o tem, kaj je prav, kako naj postopamo in ponovno najdemo ravnotežje sami s seboj in zaživimo v sožitju z okoljem, ki nas obdaja? Odgovorov očitno še ne vemo, morda pa je skrajni čas, da jih začnemo iskati, se navdihovati iz izkustev prednikov in njihova spoznanja živeti znova. Zgledov imamo dovolj doma in v svoji dediščini, Indijanci amazonskega deževnega pragozda pa so nam bili več kot navdih."*

Razstava z izjemno medijsko odmevnostjo, več kot 45.000 obiskovalci, številnimi vzporednimi prireditvami in delavnicami za vse starostne skupine ter kvalitetno oblikovalsko podobo ter muzejsko prezentacijo z zvokom, sliko in predmeti je zasnovala Nina Zdravič Polič. Razstava, ki je nastala z omejenimi finančnimi sredstvi in z zavedanjem potrebe slovenske družbe po predstavljanju aktualnih tem, je plod večletnega usklajevanja in dela Nine Zdravič Polič na mednarodnem področju. Zavedamo se, da takega projekta ni mogoče izvesti brez sodelovanja in velike podpore kolegov v muzeju, številnih zunanjih sodelavcev in se posebej direktorice dr. Bojane Rogelj Škafar. Obenem pa lahko ugotovimo, da je bila ključ za doseg ciljev in rezultatov avtorica Nina Zdravič Polič.

Eden od obiskovalcev je zapisal: *"Vse razstave so lepe, toda Orinoco je nekaj popolnoma drugačnega od vsega, kar sem kdaj videl v muzeju."*

Ja, razstava Orinoco je nekaj več! Zato Nagrado ICOM Slovenija za mednarodno prepoznavne projekte podeljujemo Nini Zdravič Polič in Slovenskemu etnografskemu muzeju.

Obrazložitev izbora za Nagrade za promoviranje vsakoletne ICOM-ove teme

Muzej danes ni več le prostor preteklosti, temveč tudi prostor prihodnosti. V tem duhu je bila tudi letošnja tema Mednarodnega muzejskega dne. Muzej, ki se odziva na družbene spremembe, pri čemer povezuje vedenja in spomin z ustvarjalnostjo ljudi. S tem se muzej vključuje v širši družbeni prostor in privablja v svoje okolje novo obiskovalce.

Kot kandidata za nagrado sta se prijavila dva muzeja, ki sta se tudi osredotočila na predlagano ICOM-ovo temo.

Na dogajanja v današnji družbi se je Muzej novejšje zgodovine Celje odzval s projektom »Soočenja«. Ob svoji 50-letnici je muzej opozoril na širino tematike, s katero se ukvarja in jo raziskuje ter s podajanjem teh vsebin na plakatih, postavljenih na fasadi muzeja ustvaril refleksijo aktualnega stanja v družbi. Panoji nagovarjajo mimoidoče in sprožajo razmislek o današnjem družbenem dogajanju.

Na aktualna družbena dogajanja se je s svojim projektom sicer nekoliko bolj neposredno odzval tudi Muzej narodne osvoboditve Maribor in nagovoril najbolj dediščinsko občutljivo publiko, to je mlade. V času demonstracij in prevzemanja oblasti je Muzej narodne osvoboditve Maribor to povezal z ustvarjalnostjo otrok ter jih vpeljal v svet muzejskega dela in obravnave kulturne dediščine. Otroci smo prevzeli muzej prinaša v slovenski prostor svež in nov pristop pri vključevanju javnosti v delo in poslanstvo muzeja ter na inovativen način vzpodbudi družbeno angažiranost in odgovornost do dediščine. Projekt tako aktivira muzej v družbi ter s povabilom ciljne skupine mladih, ki so za en dan prevzeli in delali v muzeju, prispeva k sodelovanju skupnosti in razumevanju vloge in pomena ohranjanja kulturne dediščine. Glede na navedeno je IO ICOM Slovenija soglasno sprejel

odločitev, da letošnjo nagrado za promoviranje ICOM-ove teme ob Mednarodnem dnevu muzejev podeli Muzeju narodne osvoboditve Maribor za projekt »Prevzeli smo muzej«.